

O katastrofalnem stanju v slovenskih muzejih in galerijah

Odprto pismo

Slovenski muzeji in galerije, ki delujemo znotraj Skupnosti muzejev Slovenije, opozarjamo na nevezdržno stanje in izražamo globoko skrb zaradi odnosa do kulture v naši državi.

Že nekaj let smo javni zavodi, ki opravljamo delo na področju varstva kulturne dediščine in njene prezentacije, finančno podhranjeni, v nekaterih primerih izstradani. V nevarnosti so naše slabo vzdrževane zgradbe, okrnjeni so naši programi in celotna izvedba javne službe, za katero smo bili s strani države ustanovljeni ali pooblašani. Posebna problema sta zagotavljanje sredstev za plače zaposlenih in preobremenitev kadra, ki izhaja iz zmanjševanja zaposlovanja v javnih zavodih.

Ukrep zmanjševanja mase za plače v resnici zavode sili v kadrovske špekulacije in iskanje sredstev na trgu v obsegu, ki ga javni zavodi ne morejo zagotoviti. Posledično se večja možnost odpuščanja zaposlenih in dodatne obremenitve tistega kadra, ki v hiši ostaja. Večajo se zahteve po uspešnosti dela zavodov, po pridobivanju novih sredstev in povečanju obiska. Ti ukrepi bremenijo tako velike muzeje kot številne majhne, a nič manj uspešne muzeje. Ob krčenju financ se količina dela ne zmanjšuje, le nas je vse manj. Znižujejo se tudi sredstva za kritje splošnih stroškov, za izvajanje javne službe ter za programe. Sredstev za investicije in odkupe že dolgo ni več. O digitalizaciji in hrambi gradiva, ki bi morali biti med prioritetami razvoja programa za kulturo, glede na zagotovljena sredstva sploh ne moremo govoriti.

Ob tem so številni muzeji in galerije, katerih ustanovitelji so lokalne skupnosti, izpostavljeni še samovoljnemu ravnanju lokalnih oblasti, ki pogosto ne prevzemajo obveznosti do zavodov, ki so jih ustanovili, in jih prepogosto puščajo brez sredstev za izvajanje programa.

V razumevanju finančnih težav države in zakonov, ki urejajo delovanje zavodov na področju kulture, smo muzeji in galerije svoje primanjkljaje več let tiho reševali z lastnimi prihodki. Tega sedaj ne zmoremo več, zato ustanovitelje, državo in občine opozarjamo, da sta obstoj kulture in njen kvaliteten razvoj že dolgo v rdečih številkah.

Opozarjamo, da je kulturno infrastrukturo, ko jo enkrat uničiš, težko ponovno zgraditi, in da v sedanjih razmerah ne zmoremo več kakovostno opravljati svojega poslanstva.

V krizi, v kateri se je znašla Evropa, so v skrbi za ohranjanje nacionalne identitete številne države povečale sredstva za kulturo. V veliki večini držav se zavedajo, da se vsak evro, ki ga vložijo v kulturo, večkratno povrne. Le v naši državi s kulturo, z muzeji in galerijami ravnamo mačehovsko in že dolgo ni razumevanja za ohranjanje dediščine ter za vzpostavitev strategije razvoja muzejev in galerij glede na smernice in dostopnost, kakršne gradijo razvoj podobnih institucij na evropski ravni.

Pozivamo k vzpostavitvi dialoga ter k uspešnemu reševanju področja razvoja in hrambe kulturne dediščine. Ne samo zato, ker je to odsev naše identitete in zgodbe o tem, kdo smo in kako bogato kulturo imamo, temveč zato, ker so muzeji in galerije prostori velikih potencialov, ki družbo vzgajajo in bogatijo.

Spoštovanje do muzejev se začne pri odnosu, ki ga do njih goji država in za njo tudi njeni državljani. Začne se z vzgojo in nadaljuje z zavestjo, da so te institucije relevantni soustvarjalci naše prihodnosti. In zato ne smejo postati zabavišni centri ali slabo vzdrževani objekti na robu preživetja.

Dr. Berberih-Slana Aleksandra

Benedičič Lačen Irena

Dr. Bonin Flavio

Černelič Krošelj Alenka

Dr. Činč Juhant Breda

Fujs Metka

Mag. Jan Zoran Mojca

Dr. Križ Borut

Mag. Motnikar Ana

Polenec Natalija

Rataj Jože

Mag. Šubic Prislana Jana

Dr. Tome Staša

in Skupščina Skupnosti muzejev Slovenije

